

Српско археолошко друштво

Народни музеј Топлице

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLV СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Прокупље, 26. – 28. мај 2022. године

Програм, извештаји и апстракти

Прокупље 2022

Организациони одбор скупа

Драган Поповић, в.д. директора, Народни музеј Топлице

Сања Црнобрња Красић, Народни музеј Топлице

МА Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Миљана Радивојевић, UCL Institute of Archaeology, London UK

dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

dr Tamas Hajdu, Department of Biological Anthropology, Institute of Biology, Faculty of Science Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

mr Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

др Јелена Анђелковић Грашар, Археолошки институт, Београд

др Бојана Племић, Академија струковних студија, Београд

др Видан Димић, Археолошки институт, Београд

др Ана Ђуричић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Ксенија Ђукић, Лабораторија за антропологију, Институт за анатомију, Медицински факултет, Универзитет у Београду

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Народни музеј Топлице, Прокуље

За издавача: Адам Црнобрња и Драган Поповић

Штампа: Colorgrafx, Beograd

Тираж: 125

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-19-9

Република Србија

XLV скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

Видан Димић, Археолошки институт, Београд
Драгана Антоновић, Археолошки институт, Београд

ГЛАЧАНО И АБРАЗИВНО КАМЕНО ОРУЂЕ СА БЕЛОВОДА (ИСКОПАВАЊЕ 2012-2013. ГОДИНЕ)

Истраживања на Беловодама 2012–2013. године су рађена у сонди XVIII из које потиче 68 артефаката од глачаног и абразивног камена, хронолошки одређених у период од фазе Винча Тордош II (Винча Б1) до Винча Плочник I (Винча Ц) винчанске културе. Целокупна збирка је петрографски, типолошки и функционално анализирана. У Беловодама су коришћене различите врсте стена за израду глачаних и абразивних камених предмета, али су најдоминантније биле три групе: финозрне седиментне и контактано-метаморфне стене, „лаки бели камен” и пешчари. Остале сировине (дијабаз, аплит, гнајс, кварцит, рожнац, кристализовани кречњак и калцит) су биле заступљене само појединачним примерцима. Макролитски артефакти из сонде XVIII су одређени у две основне групе: 1. претежно необрађено оруђе са абразивним својствима и 2. оруђе обрађено глачањем. Највећи број артефаката (43) има озбиљна оштећења, нешто мање је оштећено – 11 артефаката, док је њих 14 готово у потпуности очувано. У типолошку анализу укључени су сви примерци који су имали морфолошке индикације за њу. Абразивно оруђе је мање бројно: пронађено је осам статичних глачалица, два жрвња, растрирач, брус, чекић и облутак-глачалица за керамику. Оруђе од глачаног камена чини већину у овој колекцији: различити облици секира (5), тесли (22) и длета (12), три полуфабриката, девет типолошки неиндикативних фрагмената, као и један педантно обрађен амулет од калцита. Анализа ове колекције каменог оруђа у потпуности се подудара са резултатима добијеним испитивањем исте категорије налаза из сонди I–VI истражених у периоду 1994–1997. године.

Производња камених алатки на овом неолитском насељу појављује се у свом пуном облику још од његовог оснивања у фази Винча Тордош I (Винча А) и до краја живота у њему није се битније мењала. Од самог почетка, у насељу се производи камено оруђе које се не издваја по изгледу и техници обраде, већ континуитетом у величинама и типовима алатки, као и у избору сировинског материјала.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

902/904(497.11)(048)
902/904:005.745(497.11)“2022”(083.97)
902/904:061.2(497.11)“2022”

СРПСКО археолошко друштво (Београд). Скупштина
(45 ; 2022 ; Прокупље)

Програм, извештаји и апстракти / Српско археолошко друштво,
XLV Скупштина и Годишњи скуп, Прокупље, 26. – 28. мај 2022. године
; [приредили Адам Црнобрња и Војислав Филиповић]. - Београд : Српско
археолошко друштво ; Прокупље : Народни музеј Топлице, 2022 (Beograd
: Colorgrafx). - 121 стр. ; 21 cm

Текст на срп. (ћир. и лат.) и енгл. језику. - Тираж 125.

ISBN 978-86-80094-19-9 (САД)

1. Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (45 ; 2022 ; Прокупље)
а) Српско археолошко друштво (Београд). Годишњи скуп (45 ; 2022 ; Прокупље)
- Програми б) Археолошка истраживања - Србија - Апстракти

COBISS.SR-ID 66059529